

Δίκτυα Επικοινωνίας

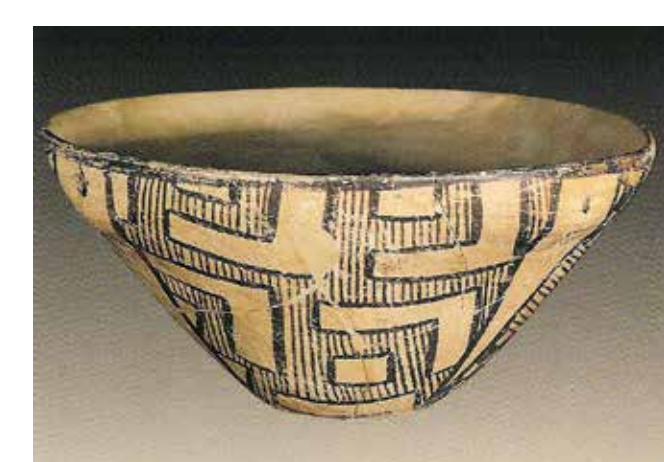
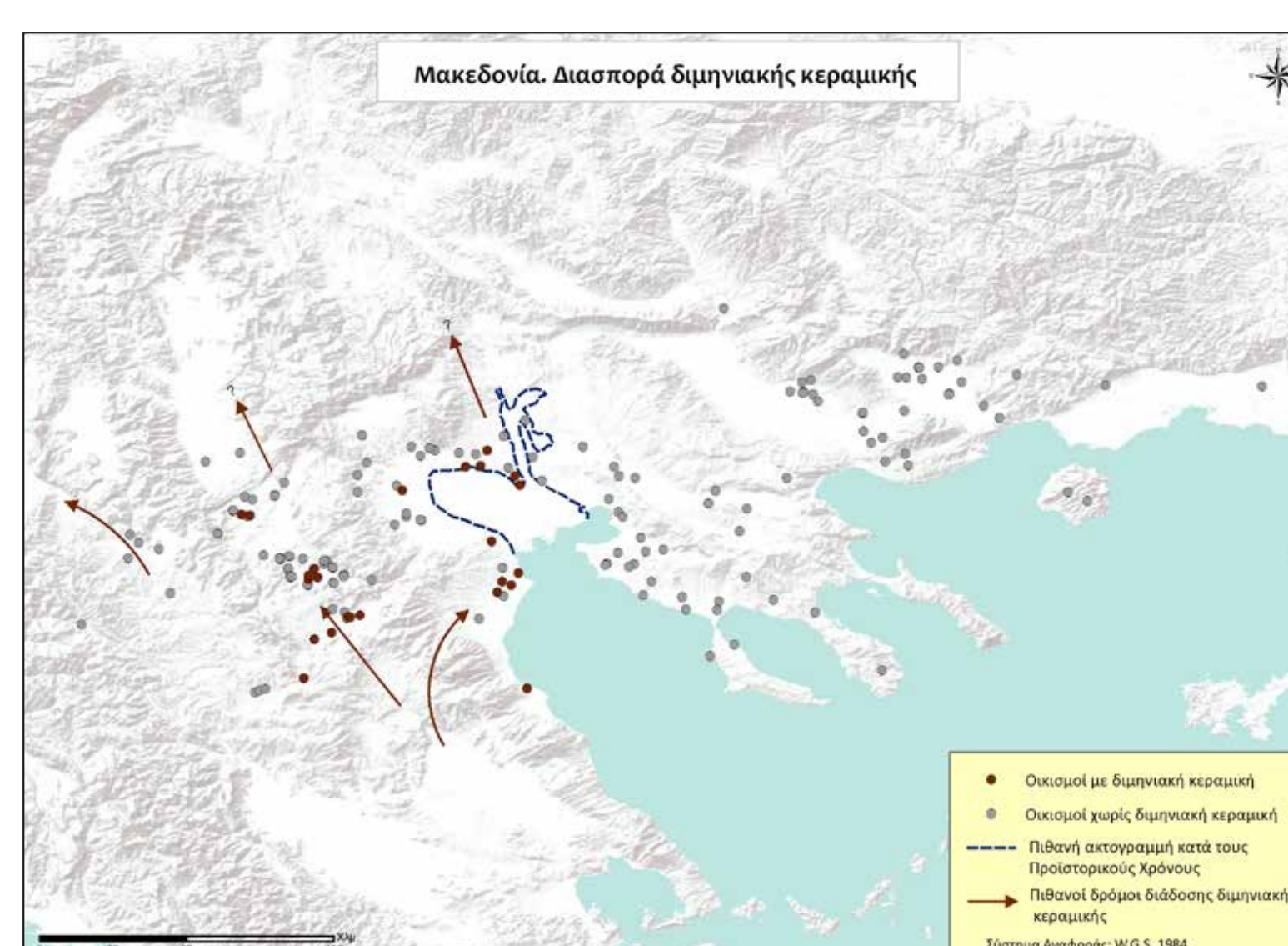
Δίκτυα επικοινωνίας (χερσαίοι και θαλάσσιοι δρόμοι) κατά τους Προϊστορικούς Χρόνους στη Βόρεια Ελλάδα (Μακεδονία) και το Βόρειο Αιγαίο

Στους προϊστορικούς χρόνους τα δίκτυα επικοινωνίας στον ελλαδικό αλλά και στον ευρύτερο χώρο ήσαν μεν υπαρκτά, αλλά η τεκμηρίωσή τους όχι πάντοτε εφικτή. Στο παρόν έργο επιχειρείται ο εντοπισμός δικτύων επικοινωνίας στον βορειοελλαδικό χώρο (κυρίως της Μακεδονίας), όπου η έρευνα υστερεί συγκριτικά με τις νοτιότερες περιοχές της Ελλάδας, σε τρεις διαφορετικές περιόδους της Προϊστορίας, την Χαλκολιθική (4800-3200 π.Χ.), τη Μέση (2000-1700 π.Χ.) και την Ύστερη εποχή Χαλκού (1700-1100 π.Χ.). Στη Μακεδονία το επίπεδο της έρευνας δεν επιτρέπει ακόμη την ασφαλή τεκμηρίωση δικτύων ιδεών και ιδεολογιών. Έτσι, αναγκαστικά η έρευνα για την αναζήτηση δικτύων επικοινωνίας προσανατολίστηκε στη διακίνηση υλικών προϊόντων και ειδικότερα χαρακτηριστικών κατηγοριών κεραμικής. Για την Χαλκολιθική επιλέχθηκε η διμηνιακή κεραμική, για τη Μέση εποχή Χαλκού η μινυακή και για την Ύστερη εποχή Χαλκού η μυκηναϊκή κεραμική.

Χερσαίοι δρόμοι στη διμηνιακή περίοδο της Χαλκολιθικής εποχής (4800-4500)

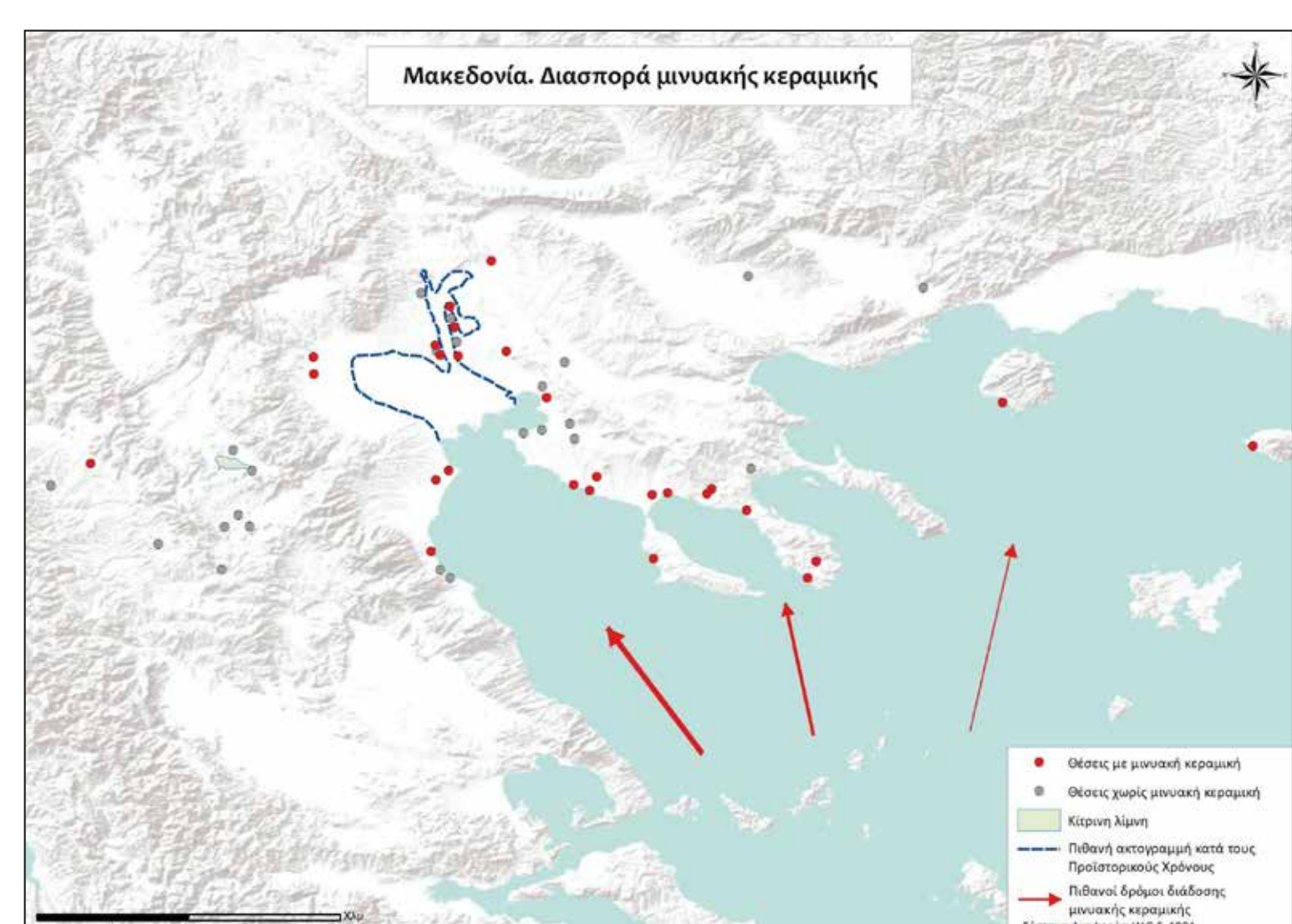
Η διασπορά της διμηνιακής κεραμικής από τη Θεσσαλία στη Μακεδονία γίνεται μόνο δια ξηράς, δυτικά του ποταμού Αξιού και προς τα βόρεια (Αλβανία, πιθανώς ΠΔΓΜ).

Συναντάται σε συστάδες ολίγων οικισμών που βρίσκονται μόνο σε περάσματα. Η επιλεκτική παρουσία τους θα μπορούσε να ερμηνευθεί ως προσπάθεια ελέγχου των δρόμων για διάφορους λόγους μεταξύ αυτών και για αναζήτηση πρώτων υλών (κυρίως χαλκού).

Θαλάσσιοι δρόμοι στη Μέση εποχή Χαλκού

Η παρουσία της μινυακής κεραμικής στη Βόρεια Ελλάδα θεωρείται ως προϊόν εισαγωγής από τη Στερεά Ελλάδα, πιθανό τόπο παραγωγής, χωρίς να αποκλείονται άλλα κέντρα. Η διασπορά της μινυακής κεραμικής στη Μακεδονία, βεβαιώνεται αποκλειστικά σε παραλιακούς οικισμούς, ένδειξη ύπαρξης μόνο θαλάσσιου δρόμου επικοινωνίας, εμπορικού. Εγκαταστάσεις μικρής διάρκειας με μινυακή κεραμική θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως εμπορικοί σταθμοί.

Θαλάσσιοι και χερσαίοι δρόμοι στην Ύστερη εποχή Χαλκού

Η μυκηναϊκή κεραμική πρωτοεμφανίζεται στη Μακεδονία σε προχωρημένη φάση της Ύστερης εποχής Χαλκού (τέλος ΥΕ Ι περιόδου, τέλος 16ου αιώνα π.Χ.) ως εισηγμένο προϊόν.

Η δυτική Μακεδονία διατηρεί επαφή με τη θεσσαλική ενδοχώρα δια ξηράς (αμαυρόχρωμη κεραμική), στην κεντρική Μακεδονία η μυκηναϊκή κεραμική μεταφέρεται μάλλον μόνον από τη θάλασσα, ενώ είναι αξιοσημείωτη η περιορισμένη παρουσία μυκηναϊκής κεραμικής στην ανατολική Μακεδονία.

